

POSUDEK
oponenta bakalářské práce

Jméno studenta: **Daniel Nezmar**
Název bakalářské práce: **Runová magie**
..... **v západní esoterické tradici**
Oponent: **Doc. PhDr. Zdeněk Vojtíšek, Ph.D.**
Odevzdání posudku: **červen 2019**

Z bakalářské práce Daniela Nezmarara jsem velmi v rozpacích. Oceňuji její poslední část, tedy kapitoly „Obrození runové magie“ a „Některé praktiky runové magie“, které mi osobně přinesly nové informace. Naopak – pasáže, které pojednávají o skutečnostech mně alespoň obrysově známých, se mi zdají slabé. Zde jsou mé výhrady:

1. Struktura práce je sice popsána v Úvodu, ale stavba textu mi přesto nepřipadá příliš logická. Není mi jasné, proč byly zařazeny některé kapitoly a podkapitoly (například 4. kapitola a podkapitola 6.3, ale i další) a co mají společného s runovou magií. Naopak bych očekával kapitolu o Františku Bardonovi – jeho runové magie je ale jen na několika místech zmíněna spíše jen okrajově.

2. V bakalářské práci postrádám základní metodologickou úvahu o zdrojích, s nimž student pracoval. Tato úvaha by mi pravděpodobně vysvětlila čtyři otázky, které nad zdroji bakalářské práce mám.

a) Jednak: v práci jsou použity (a to i na zásadních místech) zdroje, které nejsou akademické, ale které patří do současného populárního náboženství (King, Stoneová, Warneck, Thorsson). Nejméně dva z autorů těchto knih jsou pravděpodobně sami spjati s některou explicitní formou náboženství (King s germánským novopohanstvím, Stoneová s novopohanským hnutím Bohyně). Student by měl vysvětlit, proč čerpá informace z těchto neakademických zdrojů, které nejsou spolehlivé a vyvážené. Neakademické zdroje by byly v pořádku v té části práce, v níž jde o současné podoby runové magie, ale jejich použití v částech, které se týkají života Severanů a jejich náboženství, se zdá zbytečné a žádá vysvětlení.

b) Druhá moje otázka se týká akademických zdrojů. Bylo by třeba vědět, proč z množství akademiků, kteří se zabývají severským náboženstvím, si student zvolil právě tři (Gabriel Turville-Petre – islandista, Neil S. Price – archeolog, Michael J. Enright – medievalista). Jistě mají co říci, ale nejsou to religionisté. Výběr pravděpodobně nebyl náhodný, ale jeho klíč student nesdělil. Pasáže o Guido Listovi má například v českém prostředí snadno dostupný a známý Goodrick-Clarke. Také zůstal stranou.

c) A třetí otázka: proč student vůbec nevzal v úvahu české studium severského náboženství? Přímou by se nabízela nedávno vydaná kniha Ódinn od Jana Kozáka, jistě by se stále ještě relevantní informace našly i u nedávno zemřelé Heleny Kadečkové a snad i u dalších.

d) Čtvrtou otázkou se vracím k neakademickým zdrojům, využitým v pojednání o současných podobách runové magie. Ani zde mi není jasné, podle jakého klíče autor postupoval při výběru těchto podob. Autorů na českém náboženském trhu, kteří se zabývají runovou magií, je více. Proč autor pojednává zrovna o těchto?

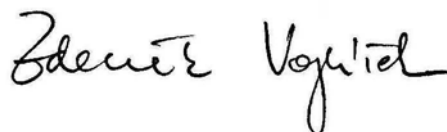
Opakuji: možná má student dobré důvody, které poskytují dobré odpovědi na mé otázky. Ale proč je nevedl?

3. Tyto otázky o zdrojích jsou tím palčivější, že zdrojů se má týkat celá bakalářská práce. Student svůj cíl formuloval takto: „Cílem této práce je studium a shromáždění pramenů z dějin západního esoterismu, které ukazují na školy a jedince, kteří se věnovali studiu a praktickému užití runové magie.“ Podařilo se tento cíl splnit? Je to vůbec na bakalářské úrovni možné? Zdá se mi, že pojednána je jen část tradice runové magie.

4. Značné využívání neakademických zdrojů má důsledky nejen pro faktickou kvalitu bakalářské práce, ale i pro postoje autora. Především je na jedné straně nutné poukázat na různá naivní, nadšenecká a nekritická hodnocení Severanů a jejich způsobu života, na druhé straně pak na stereotypní invectivy proti křesťanům a křesťanství.¹ Dále pak najdeme různé laické objevy, např. lidovou etymologii.² Všechno to patří do rejstříku současné populární religiozity v návaznosti na hnutí Nového věku, ale do bakalářské práce se to nehodí kvůli svému hodnotovému zatížení i faktické povrchnosti, nebo dokonce nesprávnosti.

5. Podobně je neodbornou literaturou poznamenán i autorův styl: některým větám není rozumět; nenesou přesné sdělení, ale spíše vytvářejí jakýsi dojem.³ Dále pak autorův styl obsahuje hovorové obraty,⁴ které jsou pro akademickou práci nevhodné. Některá slova a názvy nejsou překládány,⁵ některé transkripce jmen jsou velmi neobvyklé,⁶ některá slova se významem nehodí.⁷ Některým odkazům na zdroje není rozumět,⁸ na mnoha místech odkazy na zdroje chybí.⁹ Pravopisných chyb je ještě únosný počet,¹⁰ stylistickou úroveň považuji ale celkově za nízkou. (Příklady, které se váží k těmto mým výtkám, jsou uvedeny jako poznámky pod čarou. Vztahují se obvykle jen k prvním stránkám textu.)

Celá práce na mě dělá dojem textu pro fanoušky esoterismu, psaného odlehčeným stylem s prvky jakéhosi esoterického slangu. Věřím tomu, že v komunitě esoteriků má autor co říci, ale závěrečná práce v oboru religionistiky je přece jen jiný žánr. Možná se autorovi stalo pastí to, že téma se mu osobně líbí a zajímá ho (sděluje to v Úvodu na str. 7). Zachovat akademický přístup v případě této osobní angažovanosti není vůbec jednoduché, navíc v oblasti, v níž se těžko rozeznává akademické od populárního a spolehlivé od líbivého. Doufám, že autor mně i celé komisi odpoví na otázky, které výsledek jeho úsilí vzbuzuje, a svou práci přece jen obhájí. Zatím ji ale musím hodnotit jako nedostatečnou.

Zdeněk Vojtíšek

¹ Neuvěřitelná série nájezdů Vikingů – str. 9. Ve své podstatě celá kultura byla založena na zásadním vnímání individuální svobody – str. 14. Přežil zuřivé křesťanské běsnění – str. 28.

² Volva – vulva – str. 15.

³ Křesťanství mělo vždy nějakou zamilovanou nebo nenáviděnou aféru se ženami, a to buď přeměnou na neosobní plastiky (sochy) svatých nebo absolutně zatracené objekty výsměchu – str. 12. Slovo „vulva“, jehož význam je prastaré anatomické znamení univerzální ženy a bohyně neolitu – str. 15. Je důležité také

podotknout, že vše toto mohlo být použito i pro opak těchto věcí tzn. prokletí jednotlivce nebo akce; pro zpusťování země a učinit ji neplodnou; vyvolat nemoc; úmyslně odhalit falešné proroctví a tak poslat jeho příjemce na cestu ke katastrofě; zranit, zmrzačit, zabít v domácích sporech a zvláště v bitvě. – str. 19. Jména naznačují schopnost konstruovat obsah času nebo osudu chceme-li. – str. 19. Vysoce genderovaná činnost – str. 20.

⁴ Zkrátka a jednoduše – str. 9. Brutální prostředky mohly být trochu nevšední – str. 10. ... protože byste se stejně setkali s jakýmkoliv osudem, který by mohl přijít. – str. 20. Něco jako „party girl“ – str. 21.

⁵ Preeminent bohyně – str. 21. Germanen Orden, Armanen Orden – str. 29.

⁶ Columbus – str. 10. Yóga – str. 29.

⁷ Podstatné království – str. 10. Učňovské – str. 13. Řada křesťanských prospektů – str. 13. Skandinávec – str. 19.

⁸ Odkaz 59 na str. 30, odkaz 60 na str. 31 – kdo je zdrojem: dr. Dluhoš, nebo List? Teprve z dalšího textu se čtenář dozvídá, že dr. Dluhoš je autorem předmluvy k Listovi.

⁹ Například u etymologických vysvětlení: *Brosinga mene* (staroangličtina) a *Brisingamen* (staroskandinávština), oba znamenají něco jako „ohnivý / zářící náhrdelník“ – str. 23.

¹⁰ Vymícení pohanských kultů – str. 13.